

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Széchenyi-utca SIMON-ház Kuna József ut
kereskedésével szemben.

HIRDETMEŊYEK.

előzetési pénsek és a kiadás körüli pauszok
valamint a lap szellemi részét illető
minden költségek ide tartoznak.

Bérmentelen levelek csak ismert közzétől
fogadtatnak el.

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TARSADALMI és KÖZGAZDASÁGI LAP.

A SZABADELVŐ PART KÖZLÖNYE.

Megjelen naponként, a vasárnap és péntek kivételével.

Előfizetési ár

Helyben házhoz hordva vagy vidéki
postán küldve

Egész évre	10 ft — kr
Fél évre	5 ft — kr
Negyed évre	2 ft 50 kr
Egy hóra	1 ft — kr

Hirdetési díj:

10-hasábos betűsor egy sorozatú bejelentésért 50 ft
5 lyegdíj minden hirdetésért külön 30 kr
Nyilvánt. 4 hasábos betűsorért 20 kr

Hirdetést vagy reklamot magába foglaló
ajánlatok várni 50 krajczár.

XVII. évfolyam 1890.

Debreczen. Kedd Január 14.

9. szám.

SZEMLE.

Az utóbbi napok eseményeivel úgy vagyunk, mint egy oly regény fejezetével, mely magában kevés cselekményt foglal ugyan, de annál többet ígér a következőkben. A megoldást nyert s a politikai színtérről letűnő kérdések ugyan is távolról sem mérkőzhetnek azokkal, melyek feltűnését jelezve látjuk. A közép-európai szövetség képezte nagyon természetesen az események középpontját, a minthogy képezni fogja valószínűleg mindaddig, míg a béke tart. Az oldalt szorult duzzogó két nagyhatalom közül az orosz a bolgár kérdést mozgatta, s bele kötött Bulgáriába, neheztelésének adván kifejezést, hogy a bolgár kölesönt a bécsi és budapesti főzsidékra jegyztették. Felépítésével elszigetelve maradt, mert míg az eleintén rokonszenvező berlini „National Zeitung“ is ellene fordult a végén, a váratlanul indított akciónak alapjául azt a czélzatot tulajdonítják, hogy Oroszország anyagot gyűjt annak beigazolására, mi szerint a nagyhatalmak aztal, hogy a bolgár állapotokat jelen stádiumáig engedték fejlődni, a berlini szerződést hallgatóan önmaguk szétépték, s annak pontozatai Oroszországot az ő további lépéseiben nem kötik.

Más oldalról egy pár francia lap igyekezett Hoyos gróf párisi osztrák-magyar nagykövet egy nyilatkozatát felfújni, mely szerint Ausztria-Magyarország tartózkodnék a Franciaország elleni akciónál, ha ez utóbbi Németországgal háboruba keverednék. Ez elszigetelt mozgalommal egészen ellentétes irányu ama másik, melynek ha valósul hire, ugy az a béke állandósítására igen nagy befolyással lehet. Azt hozzák ugyanis a lapok, hogy a francia köztársaság elnöke, Carnot a brüsszeli ünnepélyeket meglátogatni szándékozik, hogy ott Vilmos német császárral találkozzék. Ha ehhez hozzá vesszük Spuller francia külügy-miniszter állítólagos nyilatkozatát, hogy ő „nem orosz,“ továbbá Rochefort lapjá-

nak a két nevezett államférfiu ellen emiatt intézett heves támadásait, akkor megnyugodhatunk a felől, hogy jelenleg a köztársaság élén álló férfiak komoly határozottsággal szegődtek a béke zászlaja alá, s az ellenzék fenyegetőzéseivel nem sokat törődnek.

Az angol-portugál viszály is békésen elsimult, s a kis Portugallia abban hagyta előnyomulását Afrikában, melynek földjéből ugy látszik az európai államok sietnek a maguk számára mentül nagyobb darabot biztosítani.

Mig mindez a békés alakulások képét mutatja, addig a spanyol viszonyok annál válságosabbá fejlődtek. A legutóbbi sűrűgyűlék szerint ugyan az élethalál közt vergődő kis király tul van az imminens veszélyen, de az efféle bullettinek, még akkor sem teljesen megnyugtatók, ha különben a valóságnak szigoruan megfelelnek; mert a tégyleg beállott javulás is lehet olyan, hogy csak ideig-óráig tart. A beállható halálesettel azonban számoltak Spanyolország vezérférfiai s a köztársasági mozgalommal szemben a királyfi néjézt szándékoznak a trónra proklamálni.

Hazánkban az újévi beszéd által vert hullám-gyűrűk elsimultak, de maga a beszéd az indokaira és czéljára nézve újabb magyarázatot nyerne, ha ugyan csak némilég is valónak bizonyulna a „Budapesti Hírlap“ legújabb szenzációs sürgönye. A mitől minden józan belátásu hazafi már régóta tartotta, hogy a miniszterelnök ellen irányzott nyilak esetleg annak feje fölött oly irányba röppenhetnek, a mely felé Magyarország mindenki — bármely párthoz tartozzék — csak tisztelettel tekint, — ezen, maguk a támadók által sem óhajtott eset félé, hogy beállhatott. Ha így volna — mitől Isten óvjon — akkor Tisza bátor és határozott lépésével nagy szolgálatot tett nemzetének, s ujjabban igazolta, hogy személyével magasabb elveket és érdekeket fedez.

Közrendelet az influenza ellen. Teleki Géza gr. beügyminiszter — mint a N—t írja az influenza járványos és egyre fokozódó terjedésére való tekintettel, közrendeletet intéz az összes törvényhatóságokhoz. E közrendelet magában foglalja mindazon intézkedéseket, melyek az influenza terjedése ellen az egyes törvényhozások által lesznek fogantatandók. Az országos közegészségügyi tanácsnak az influenza vonatkozó tapasztalatai és tanácskozásai alapján e közrendelet számos oly rendelkezést fog tartalmazni, melyek előreláthatólag jótékonyan fognak közrehatni — ha nem is a járvány teljes megszüntetésére, — de mindenesetre a komolyabb következmények meggátolására.

Valtozás a főispánok között. Br. Bánffy Dezso, mintán Besztercz-Naszód megye főispánja s mint Naszód vidékére kiküldött királyi biztos elfoglaltságában tul van terhelve, a szolnok-dobokamegye főispáni teendőktől való felmentését kérte; utódjául br. Bornemissa Károly van kizemelve.

Országgyűlés.

Budapest, január 13.

A képviselőház, mai üléseben megkezdte a kereskedelemügyi miniszterium költségvetésének tárgyalását. Darányi előadó igen tartalmas beszédben ismertette a budget főbb részét, majd a zóna rendszer politikai és kulturális jelentőségét méltatta igen találó szavakban, melyeket a ház figyelemmel és élénk helyeslésekkel kísért.

Polónyi Géza mindenképp a közös vámterület elve mondá el a szokott mondai válokat s a költségvetést sem fogadta el, mivelhogy közös vámterületi alapon van szerkesztve. Egyebekben a magyar államvutak pontatlan fölkészését, a torzabb személynéket tulterhelését hozta szóba, majd a duna gőzhajózási társasággal folytatott tárgyalások iránt tett igen korlátolt közgazdasági látókörre valló kérdéseket a miniszterhez, hangoztatva, hogy a miniszterre bizonyos feladatok körök nyomát nyakoroltak.

Kaas Ivor báró a költségvetés mellett iratkozva szólt a, az o-ztrák-magyar államvut-ut krassó szörényi uradalmait és positióját, s miközben ő is a Duna-gőzhajózási társaságot hozta szóba, azonos nyomon járván az előző felszólalóval.

Baross miniszter mindezekre tüzetes és főltötte érdekes beszédben adta meg a vá-

laszt. A közös vámterületen is lehet öntudatos ipari és kereskedelmi politikát folytatni, lehet alkotni, de mint a természetben, itt sincs ugrás. E téren minden tényező összeműködését óhajtja. A közös vámterületnek csak egy igazi ellensége van: a Magyarország anyagi érdekei iránti féltékenységi vagy irigység. A magyar állam vasutru vonatkozólag óva intett bizonyos szakmberek vadaskodásait illetleg, igen nagyfontosságú és megnyugtató nyilatkozatokat tett a miniszter a Duna-gőzhajózási társaságra s a korm ny inteniőira nézve a duna hajózást illetőleg. Kiemel azonban, hogy a felsőbb körök reá semmi nyomást nem gyakoroltak és azok Magyarország kö gazdasági érdekei ellen nem foglaltak állást. A ház zajos tetszésnyilatkozatokkal kísérte Barossnak kiváló szónoki erővel és a közgazdasági helyzet alapos ismeretével sujjával hatott nagyszabásu beszédét.

Polónyi és Kaas rövid rectificáló felszólalási után a ház a költségvetés részletes tárgyalásába ment bele s az ipari és kereskedelmi célok czíműnél ismét di cussio fejelett ki. Vadnay Károly élénk helyeslések között főképp a szöve és fonóipar jelentőségéről, előmozdításáról szólt — amint tette megszoktuk — behatóan, emésen és tartalmasan. Irányi után Smialovszky Valer, az egész ház által figyelemmel hallgatott beszédében, a felvidék közgazdasági bajait ismertette, melyekből az ipari alkotások szükségére és érdekek támogatására vont a conclusiót.

A jogász és tisztviselő kör a múlt évben.

A debreczeni jogász és tisztviselő kör közgyűléséről tegnapi számunkban megemlékeztünk. — Ezuttal a Lengyel Imre újonnan megválasztott elnök által a múlt évről bemutatott elnöki jelentést ismertetjük. A jelentés örömmel konstátálja, hogy az újonnan szervekedett jogász és tisztviselő-kör iránt a társadalom mindama mévelt rétegéi, a melyeknek támogatására számítottak, nagy érdeklődést tanúsítottak a kör iránt: a körhöz kötött remények teljesülésben vannak; a tagok száma a megelőző évihez képest lényegesen szaporodott.

A jelentés a lefolyt évi működéssel következők eg számol be:

„Tekepályánkat a jogászkör szanetliljének eladási árából alig valami áldozattal áthelyeztük, a pálya körül csinos kerítéssel kertert alakítottunk, mely már az elmúlt áron használatba is vétett, és faültvényeink

dandóság jellegével jelent meg a színpadon. S a színképeze vizsgálatán, az ifjabb növendékek közt leggyakoribbak azok, a kik Márkus Emiliát utánozzák. Az utóbbi évek alatt játszta el a Shakespeare szerepek közül Oféliát s Desdemonát s mindakettőt eredeti, önálló felfogással.

Megmutatta, hogy ritkaság ugyan, de nem lehetetlen, hogy valakiben a naivitástól kezdve a démoni erőig, a szentimentális lágyágtól kezdve a tragikai indulatig, egész skálája meg legyen az érzelmenek és a drámai szenvedélynek. S e mellett egy teljesen kifejldött izlés, esztetikai érzék, diszkreáció és oly nobilitás, melyt az olesó hatásvadászat soha sem csábíthat el, a művészi élektani igazságok rovására. Mindenben az igazságra és az egyszerűségre törekedni, ez az ő ambíciója.

A szolgálalküek.

(Társadalmi regény.)

Irta: TÁBORI RÓBERT.

(Fol. tatás.)

— Kedves Bige ur, — mondá hangon, — akat én nekem szivesse!
— Mindenesetre készen ve
Frida kisasszony!
— Tegye meg kedver
többé Taraj ur barátságát.
— Frida kisasszony
— Ne esküdjék, h
pedig nyujtsa karját
Emmykém, —
sugta, — az e
földolog, h
Eltáv

A „Debreczeni Ellenőr“ tárczája.

Pulszkyné Márkus Emilia.

Irta

lfj. Ábrányi Kornél.

(Folyt. és vége)

Meg volt írva, hogy a színpad legyen az élete, — és az ellen hiába beszéltek a társadalom szigorú bölcsei, a kik csak jó tanácsokat adnak ingyen. Az eszmét, az által, hogy már előre küzdöttek ellene, éppen ők maguk ébresztették fel. S végre, mintán az egész család, élén Horvát Boldizsárral, megállapodott abban, hogy a valódi tehetséget nem szabad balga előítéletek miatt elvonni a hivatástól, melyre született: Emilia 1874-ben mint egészen fejletlen kis leány, kinek mint Szigeti mondta volt annak idején, csak nagy szőke haja, két nagy szeme, s hosszú ábrándos sápadt arca volt és semmi egyebe, — növedéke lett a színi képezdének, hová őt a családnak, de különösen Márkus Istvánnak legjobb barátja, báró Kaas Ivor vitte fel.

Mindössze csak két évet töltött a színi képezdében, de e két év alatt oly bámulatos haladást tett, hogy 1876-ban Rákosi Jenő, a ki akkor a népszínház igazgatója volt, konstatálta Emiliában a rendkívüli képességeket s szerződést ajánlott neki a népszínházhoz, mert ugymond, ennek már nem képezde kell, hanem színpad. A nemzeti színház igazgató-sága azonban nem engedte őt át a népszínháznak, hanem rögtön szerződtette maga, — s midőn 1876-ban először játszta el Juliát, közönség és sajtó egyaránt bámulták s magasztalták korát meghaladó értelmét s gyöngye fizikumát meghaladó erejét. Külső erőnyeinek, szépségének dekorációi elmosódtak a zseni

fényében és melegében, mely művészi inspirációjából sugárzott. — Mindenki azonnal a legfényesebb jövőt jósa ta tehetségének s csakis gyöngye fizikumát féltették a tulrötletéstől. Hisz egész lénye csupa lélek volt s alig volt akkor rajta test. Fivéréi pedig mindannyian athléták, száz évet ígérő. Volt is a titkos irigyek és színiMzi veltyársak közt sóhajtozás, hogy könnyű neki, mikor olyan befolyásos fiverei vannak! — S fiverei nemcsak a férfior delén, a befolyás zenthjén, egymásután haltak el, s Emilia a saját diességének hajnatát fájó könyveinek barmatesüppjén keresztül nézhette csak.

A szívből, melyet az élet szenvedélyei még meg nem próbáltak, így csavarta ki gyöngyeit a gyász. S az alkotó lélek, melynek a művészi teremtéshez a fájdalom világa inkább kell, mint az öröme, így lett gazdagabb, mialatt a szív szegényebb. Tamaszaitól nevelőtől megfosztva, a művészi pályának még csak kezdetén, a tehetségnek csupán nagyságával, de nem bevégeztséggével s közepe a minden színháznál egyformán speciális viszonyoknak, melyekben minden öröm közt leggyakoribb a káröröm, s minden érzellem közt legzúzóbb az irigység, — szegény Emilia több éven át, ugyszólván egészen önmagára hagyatva állt, s ebből az lett, hogy az első föltűnés ritka sikerei után, a közvélekedés ugy kezdte találni, „mintha Márkus Emilia nem haladna“. Mintha karrierjében némi stagnáció állott volna be, a mi egyértelmű a hanyatlással. Mert hiszen mindig csak régi, megszokott szerepeiben látták, melyeket már azelőtt is épen oly művészettel játszott, — s a mi új szerepen föllépett azóta, az mind nem volt olyan, hogy újabb haladásnak, újabb térfoglalásnak lehetett volna nevezni. És mit törődik a közönség azzal, hogy egy művész azért nem halad-e, mivel

tehetsége nincs, vagy azért mert tere és szerepe nincs? Ez nem a közönségre tartozik, hanem a színházi igazgatóra. Pedig a tisztelt közönségnek s még inkább a kritikának, többet kellene törődnie ezzel. Mert bármely nagy tehetség, váljék szerepeiben megszokottá s ne kapjon újakat s méltókat magához, az egy bizonyos idő múlva nem haladni, hanem hanyatlani fog. És kivált abban a szerepkörben, melyet Márkus Emilia betöltött; melynek az életet a színpadon csak a költészet és az igazság adhatja meg, mely nem rutin és a raffinement olesó eszközeivel hat; mely nem a felületeseknek játszik, a kik sokan vannak, hanem a mértéknek, a kik kevesen vannak. A Shakespeare, Göthe és Schiller alakítások, melyeket Márkus Emilia a színpadon bemutatott, már évek előtt olyan értékek voltak, hogy külön kultiválást, külön nevelést érdemeltek.

1882. évben Márkus Emilia nőül ment Pulszky Károlyhoz, s többé ismét nem állott egyedül. Megnyitotta egy új világ, melyben egyszerre otthonos lett. Művészeti pozícióját, melyet saját erejéből vívott ki, kiegészítette most már társadalmi pozíciója is. S szerepköréhez, mely Vicomte Letorieres és Lujza között magába foglalt mindent, a szende naivtól kezdve a tragikai hősnőig — és pedig magába foglalt a nélkül, hogy e képtelen elmentétek közt művészi egyénisége esorbult, vagy habozóvá lett volna: hozzá járult a Vasgyárosban Claire, melylyel a salondráma terén is, mondhatni egyetlen rohammal, a legmagasabb pozíciót bevette. S ez ismét egy új aerája lett a haladásnak, s most már sokkal szilárdabb s erősebb alapon állt a régiénál. A leánykori művészet költői sejtelmének szerepét, az öntudatos, biztos alakításnak mesterkeze vette át. S azóta minden új szerep, mely Pulszkyné kezébe került, a mara-

hirdetm. kivonat.

zeni kir. törvényszék mint
tóság közhírré teszi, hogy
társai végrehajtóknak
végrehajtást szenvedő elleni
0 frt tökékövetelés és já
végrehajtási ügyében a
törvényszék területén fek-
2405. sz. tjkvben A. +
t felvett ingatlanra az ár-
rintban ezennel megállapi-
árban elrendelte, és hogy
eölt ingatlan az 1890. évi
napján délelőtti 9 órakor
ség házánál megtartandó
és a megállapított kiki-
is eladatni fog.

szándékosok tartoznak az
anak 10%-át vagyis 100
zben, vagy az 1881. 60.
jelzett árfolyammal szá-
81. évi november hó 1-én
kelt igazságügyminiszteri
ban kijelölt óvadékképes
kiküldött kezéhez letenni,
é: LX. t. cz. 170. §-a ér-
matpénznek a bíróságnál
ezéséről kiállított szabaly-
nyet átszólaltatni.

ezemben, 1889. évi novem-
oján.

ni kir. törvényszék mint
óság.

Nagy Károly
kir. tsziki bíró.

NPEN.

zel

A

RS.

Vidéki megrendelések pontosan teljesítenek.

növekedésével azon nyári helyiség mindig kellemesebb társalgási helyül szolgál.

Téli helyiségünk, a velünk testvéries jó viszonyban levő ügyvédi kamarával megosztva, elég kényelmesnek bizonyult, és miután szigorú elszigeteltséget a helyiségekre nézve nem alkalmazunk, nagyobb összejöveteleknél is mindkét testület kellőleg elhelyezkedhetik.

Sajnálattal kell megemlékeznem volt házigazdánk, néhai Dr. Zelizy Dániel ur elhunytáról, kit a kora halál megakadályozott abban, hogy bérelt helyiségünkben általa megajánlott kisebb javításokat teljesíthette volna; — azonban egyik tisztelt tagtársunk Nemes Kálmán ur vállalván el a háztulajdonos árva gyámságát, méltó elismeréssel erőtlen meg, hogy ő a szükséges javításokat eszközölte, — e részbeni kérelmünket szíves készséggel teljesítette.

Körünk kormányzására vonatkozólag tisztelettel megjegyzem, hogy tartott összesen 10 választmányi ülés, melyeknek jegyzőkönyvét először Dr. Pápay Imre titkár, majd az ő betegeskedése miatt Dr. Magoss György körgazda ur volt szíves vezetni.

Az alapszabályok 14 §-ában jelzett, ugynevezett rendes ülések, melyek tudományos értekezésekre szolgáltak volna, — tárgy nem léte miatt — nem tartathattak.

A pénztárnoki és gazdai számadások szabályszerűen megvizsgáltván, számvizsgálók jelentése szerint 1889. év folyamán bevétel 1976 frt 9 kr., — kiadás 1846 frt 45 kr volt, tehát pénztár maradvány a tájékoztatás 129 frt 64 kr.

Ezen számadások igazolják, hogy a lefolyt évben, ha a kuglizó áthelyezése, kertalakítás, s általában az átköltözés rendkívüli kiadásokat igényeltek, mindazáltal kellő takarékoság mellett, a nélkül hogy a tagtársak szellemi élvezetére, társadalmi szórakoztatására szükséges tényezőket megvontuk volna, sikerült a pénztári számadást maradvánnyal zárni le, és amint teljesen realis alapokra fektetett költség előirányzatunkból meggyőződni méltóztattak, — a kör tagjainak újabb megterhelhetése nélkül, szerény tagsági díjak mellett, jövőnk teljesen biztosítva van.

Napi hírek.

— P. Márkus Emília a budapesti nemzeti színház kitűnő művésznője tegnap este a gyorsvonattal érkezett városunkba. Az indóházánál színházunk udvarias igazgatója egy szép virágokrétaival várta. A művésznő a vasúttól a „Fehérlő” vendéglőbe hajtott, a hol itt tartózkodása alatt lakni fog. — A Márkus-é előadások iránt rendkívüli nagy az érdeklődés, s ma szüfolt ház fogja végig nézni a „Nóra” s holnap a „Clemenceau” előadását. A Roth úti kirakatában ma egy a művésznőnek számtalony gyönyörű koszorut nézett a járókelő közönség; A koszorú piros selyem szalagján a felirat olvasható: „P. Márkus Emíliának a hírneves művésznőnek. Debreczen 1890. jan. 14.”

— A felolvasó kör f. hó 16-án, esztendőnkön d. u. 4 órakor, a városháza nagytanács-

termében közgyűlést tart, melynek tárgya a „Felolvasó Kör”-nek „Csokonay-Köré” átalakulása érdekében megindított mozgalom s az e célra átdolgozott alapszabályok tárgyalása leendő.

— Gabelsberger-ünnepély. A debreczeni főiskolai „Gyorsíró-egylet” tagjai között élénk mozgalom indult meg arra nézve, hogy a gyorsírók atyjának Gabelsbergernek születése százéves fordulójára alkalmából február hónap 9-én ünnepély tartassék, méltó, az igyekvő egylet jó hírnevéhez.

— Csokonai kör. alapszabály tervezésével lapunk tegnapi és mai számában megismerkedhetek olvasóink. Kétségtelen hogy a csottörtökön alakuló közgyűlésen nagy számu érdeklődő fog megjelenni a kör oly inpozans részvétel mellett fog megalakulni, a milyen e szép és nemes czélu körhöz méltó s mely Debreczenben a társadalmi érintkezésnek is oly hathatós előmozdítója lesz.

— Figyelmeztetés. A kereskedelmi és iparkamara elnökének és két elnökének újból választása tárgyában az iparhatóság által egybehívott közgyűlés holnap az 15-én délután 10 órakor tartatik meg a városháza nagy tanácstermében, melyre a kamara újonnan választott tanácsosainak figyelmét ezenel felhívjuk.

— A debreczeni ügyvédi kamara az elhált Császay Imre derecskei ügyvédet az ügyvédek névjegyzékéből kitérte s irodája részére gondnokul Szinay Gyula debreczeni ügyvédet nevezte ki.

— Hajtó vadászat. A debreczeni vadász társaság e hó 17-én pénteken hajtó vadászatot tart a Halápon, gyűléshely a Halapi Csárda. — Kezdetre 9 órakor. Előzők s g.

— Értesítés ref. egyházi ügyben. A debreczeni cseplőd utcai ev. ref. új templomban szolgáló lelkes megválasztására nézve a múlt 1889. évi december 29-én megtörtént szavazás alkalmával a kijelölt öt egyén közül egyik sem nyert általános (abszolút) többséget. — Így tehát a zsinati törvény értelmében a viszonylagos (relatív) többséget nyert két egyén új szavazás alá bocsátásának szüksége állott be. — Ez új szavazás határidejének kitűzésére a lelkészválasztás vezetése által megbízott egyházmegyei küldöttség levén feljogosítva: ezen küldöttségek által szavazási határidőtől jan. hó 18-ik napja (szombat) tüzetett ki. Minthogy pedig az első ízben megtartott szavazás alkalmából merített tapasztalás alapján bizonyította azt, hogy választási helyiségül a consistorialis ház épülete jelen szerkesztésben nem alkalmas: erre nézve a foltó január hó 18-ikára kitűzött szavazás a városház nagy tanácstermében fog megtartani. A szavazás kezdetét veszi reggeli 8 órakor és megszakítás nélkül folytatatik bevégsőddéig. Mirel a református egyház tagjai, illetve, a szavazásra feljogosítottak kellő magok mihez tartása végett ezennel értesítettetnek. — Egyszermind azon okból, mert sokan lehetnek, kiknek az első választáskori igazoló jegyük már nincs birtokukban: az előbb kiosztott igazoló jegyek hatályon kívül tétetnek és ezennel mindenkinél új igazoló jegy adatik, mely igazoló jegyet a szavazni kívánók magukkal hozván, a lelkészválasztás vezetésével megbízott egyházmegyei küldöttségnek

ült. A tanácsos a háziur mellett foglalt helyet. Folyton suttoztak és nagyon vignak látszottak. — A második fogás után az osztályfőnök ur föllállt és komoly, ünnepélyes ránczkokba szedte homlokát. Gyűrűs ujjai a borral telt pohárral játszottak. — Tisztelt vendégeim, — szólott ünnepélyes hangon, — van szerencsém önöket egy örvendetes eseményről értesíteni. — Halljuk! halljuk! — Eljegyzési hírt fogok önökkel közölni. Nem is egyet, hanem mindjárt kettőt. — Kettőt? S kik a boldogok? — Szíves türelmüket kérem. Az első pár, akiről szólni fogok, Frida hugom és Bige Pál ur. Félóra előtt fölkerestek és áldásomat kérték. — Eljen! hangzott közben. — És a másik pár? — sürgeté több kíváncsi. — A másik pár Várdy tanácsos ur bájos leánya, Emmy kisasszony és Taraj Bence barátunk. A tanácsos ur megbízásából van szerencsém ezt a tisztelt társaság tudtára adni. — Emmy, mint a villámsujtott, hanyatlott hátra székében. Még Frida sem volt képes magán uralkodni, hanem meglepetve fölkiáltott: — Lehetséges volna ez? — De nagyon! — szólott közbe mosolyogva a tanácsos. Hát meglepi őnt ez a hír? Különbön értem! Őnt annyira oltogalta saját szívügye, hogy nem ért rá lányomra figyelni. — Emmy ugy érezte, hogy gonosz kábultság vesz rajta erőt. A félelem és meglepetés tulsúlyban voltak a méltatlankodás fölött, melyet az abban szótt ármány miatt érzett. Görsösen bekapazkodott az asztalba, arca elsápadt és ájultan dőlt hátra székébe. — A vendégek fölgráhtak és nagy zürzavar támadt. Mindenki segíteni akart, de senkinek sem jutott eszébe a legszükségesebb t. i. hogy az ájultat friss levegőre vigye ki. Végre Frida föllátta magát és cseppet.

fogják bemutatni Debreczen, 1890. január 7: Szűcs István, mint lelkészválasztásánál a szavazók azonosságának megállapítása végett kirendelt presbyteri bizottság elnöke és egyházi főgondnok.

— Félreértés. Vándorlegény: „Kaphatok itt valami innivalót? — Házias szöveg: „Oh igen, igen, itt van a kút.” — Vándorlegény: „Kedves asszonyom engem nem jól ért, nem akarok én mosakodni, csak egy kortyot szeretnék.”

— A bethlehemi csillag: Ha a csillagászok számításai nem esznek, az év folyamán igen érdekes tűnényt észlelhetünk az égen. Ez a Cassiopeia csillagkép egy sajátosság változásában áll. E szép csillagkép tudvalévolag 50 igen kis csillagból és 5 harmadrangu csillagból áll, melyek egy fénylő, kissé ferde latin W betűt képeznek. Ez öt állócsillaghoz 1890. év folyamán egy hatodik társul, mely a keresztényen időszámítás óta most hetszeder jelenék meg. E hatodik csillag története igen érdekes. 1572. nov. 11-iken Tycho de Brahe híres csillagász a Cassiopeia csillagképben egy rendkívüli nagy új csillagot fődözött föl. Ez új egy test fényre nézve az első nagyságu csillagokat is fölülmulta, úgy, hogy derült időben a déli órákban is látható volt szabad szemmel. De már 1574. márczius havában ép oly gyorsan eltűnt az égről, a mint jött. E csillagot már 1264-ben észrevették, ugyszintén 945-ben I. Nagy Ottó német császár idejében. E csillagról azt hiszik, hogy azonos a három napkeleti bűles csillagával, az u. n. bethlehemi csillaggal. A csillag körülbelül minden 315-ik évben jelenik meg. Ha a 945. évtől, melyben a csillagot észrevették, visszafelé számítunk megkapjuk a 630, 315. és 1-ső évszámokat, mely évre Krisztus születése esik. 942-től előre számítva, megkapjuk az 1260., 1575. és 1890. dik éveket.

— Balmazújvároson közönségi főgyűlést tart a Kassa József mikié-pécsi jezsuita, Hajdúvármegye közönségi jezsuita egyik legérdemesebb tagját választották meg.

— Milyen lesz az idő? Az elmúlt napokban Európa fölött heves, délről és nyugatról jövő szélhár perget végig s különösen az Atlanti oceanon, az Eszaki tengeren és a La Manche csatornán okozott bajokat. Legutóbb erős nyugati szelek kerekedtek föl s az időjárást enyhévé tették. A légsúlymértő emelkedésben nyugaton s ezért a széljárásnak északnyugati felé való fordulását lehet várni, a mi alighanem havat és hideget fog hozni, fagyos észak szellekkel.

— Az influenza Debreczenben. Eddig tréfára vettük a muszkanáthát s a kávéházak asztalainál mindenféle jó és rossz viccet osztálták rá a vendégek. — Most azonban, hogy egyik-másik stangast is kénytelen-kelletlen otthon maradt a szobát meg az ágyat őrizni — kezdtek a debreczeniek is komolyabban és óvatosabban viselni magukat. Mert már nem csak szelidebb muszkanátha vizitelt házról-házra, hanem a mérgesebb fajtája is, a mely már sok erős, egészséges embert, csuffá tett, a ki még néhány nappal emellett azzal dicsekedhetett, hogy ő még nem ismeri a betegséget. Az influenza veszedelmessé akkor válik, mikor egyéb nyavalyával kombinálva jelentkezik, ezt a szokását már Debreczenben is kezdi gyakorolni. Ilyenkor végzetes halálos kimenetelű az influenza. — Tudunk egy

Az ajtó föltárukt, de a várt szobaleány helyett egy férfi lépett be. Általános elszörnyűködés moraja zuggott végig a termen; a háziur arca lángvörös lett.

A belépő férfi arczát halálos sápadtság borította, tántorgó lépései és magatartása elárulták, hogy iszonyu föllindulás rabja. Minden szem rá volt szegezve és senki sem gondolt arra, hogy Emmyn segítsen.

A belépő férfi Gerályi Jenő volt.

VI. Pál fordulása.

Az álom jött, az álom el is múlt. Gerályi Jenő hosszu ideig küzdött még azon rejtélyes hatalommal, mely őszszel a fákat fosztja meg lombjuktól, de az embert sokszor ifjusága teljében életeltől. Végre győzött az ifjú erő és Jenő visszaadatot az életnek.

Az emberi szív soha sem fogékonyabb új érzelmek iránt, mint mikor valami nagy fájdalom érte; valamint a föld is akkor bír legtöbb termő erővel, ha a zivatár nedves keze húzott rajta barázdákat. Gerályi testét meggyöngyöztette a hosszas betegség, de szíve a fásultság után, mely kezdetben közönyössé tette minden iránt, a mi körülte történt, újra erős szenvedélyek küzdele lett.

Egy egészen új érzés vett rajta erőt: a harag, a gyűlölet. Gyűlölte az embereket, a kik igazságtalanok voltak iránta és haragudott önmagára, hogy elött gyöngye volt magát lesújtani az igazságtalanság által. Valami éhes vágy támadt lelkében mindazt megtorolni, a mit ellene elkövettek.

Ha b-tegsége után szeretet veszi körül, akkor talán nem a boszuvágy ver gyökeret szívében. De egészen magára maradv — még az öreg Miska bácsi is ritkán látogatta meg, mióta fölépült — az elhagyatottság rossz táncsokkal állott elő. Ep úgy, mint mikor zivatár után a földmívelő nem hint egészségés magot a támadt barázdákba: a gyom és a gaz fölhasznája a kedvező alkalmat s ellepi a szántóföldet.

(Folyt. köv.)

diákszállást, a hol hét kollégiumi tanuló lakik s ma éjjelre a hetedik kamarást is megtelepte a világutazó betegség, a muszka nátha, meg pedig rohamosan s rendkívül erős lázzal. — A helybeli dohánygyári munkások között is sok az influenzás s ez időszert megven munkás fekszik a járványos betegségben. A kir. ügyészség városháza alatti fogházában szintén több rabon észlelték az influenzát. — H a j d u m e g y e néhány községében, Tetélen, Földesen és P-Ladányon is jelentkeznek; különösen Tetélen a gr. Zichy Géza udvarához tartozó egyének között.

— Elvesztett kutya. Vasárnap délben a nagytemplomnál eltevedt egy kis fekete pófajú kammopsz kutya. Ha az utbaigazító a ker. kapitányi hivatalnál jelenkezik illő jutalomra számíthat.

— Hólabda klub alakult Párisban. Tagjai a legősibb francia családok gyermekei, a kereszties vitézek leső unokái; o-pa apró gavalérok 5-10 éves hercegek, grafok, márkik és vicomtek, a kik a klubban a hódobálást, sánkázt és korcsolyázást üzik. A hólabda klub igen arisztokratikus érzelmű. Ennek a usztálására szólal a következő modern gyermekadoma: Nemrég egy öreg ur sétált két kis leányval a hólabda klub játszóhelye előtt. Egy kis herceg eldobta a hógolyót, melyet épen egy hat esztendősi vicomte hátának sánt és kifogásalón eleganciával kö-zöntötte a társaságot. — „Ezek a Wilson kisasszonyok, — mondá egy közelálló klubtagunk, — nagyapjukkal, Mr. Gróvyval, a volt enökkel.” — És te polgármbereknek is köszönsz? — kérdezte az a Grévyt üdvözlő hercegtől. — „Igen, — felelt a herceg, — olyankor, a miko hólygek vannak társaságában.”

— Fejedelmi zenészek. Viktória angol királynő és leánya, Lujza hercegnő zongoráznak. A walesi herceg a „bajja”-hoz ért, mely egy neme a gitároak a különösen az észak-amerik négeréknél van nagy kedveltségben; a walesi hercegnő zongorázik. Connaught hercege ugyesen fuvolázik, Edinburgh hercege szenvedélyes hegedűjátékos. A olasz kedvenc hangszere egy ezüst pistoal. Az olasz királyné nagy gyakorlottsággal bír a zongorán. — Erzsébet királyné gyönyörűen ceterázik. A japáni császárné hangszere a „koto”, mely japáni nemzeti hangszer s nagyobb alakú citera. A román királyné a hárfához és a zongorához ért. György görög király csodálatos virtuozitással játszik el mind-néle dallamot eastagnyval és üvegpoharakon; hasonló ügyességgel cimbalmozik, a mit most Z ófia görög trónörökös is tanul két magyar zenésztől. Henrik orosz herceg nemcsak kiünöng játszik hegedűn és zongorán, de zeneeszerző is.

— Hazai hírek. Magyar N. S. omboron elhunyt gr. Ráday Lajos nagybíró, testvére Ráday Gábor zsalaki grófnak és Fráter Réla főszolgabíró nejeinek, a ki szül. gr. Ráday leány. — Rablógóyilkosság. Székesfehérvár mellett ismeretlen tettes kegyetlenül meggyilkolta özv. Papas Mátváné szatécasszonyt s azután lakását kirabolta. — Jégbefagyott Aradon egy részeg bolgár. Mikor új aradi csolnakosok megtalálták, akkor már örök álmát aludta. — Pénzhamisító banda t fogtak el Tolnamegyében. — A banda ezüst forintosokat és ezüst-váltópénzeket gyártott. — Öngyilkosság szerelemből. Nagyszebenben Klingner földbirtokos 18 éves szép leánya, Irma a minap éjjel, gyufaoldattal megmérgezte magát és meghalt. Beleszeretett egy törvénszékírnokba, mivel azonban a fiatal ember más valláson volt, nem akarták feleségül adni hozzá. Ez vitte a halálba. — Egy család tragédiája. Székesfehérvárott Braun Lajos gyógyszerésznek ez előtt másfél évvel difteritisben meghalt két szép gyermeke; a mult őszszel el kellett adnia házat és gyógyszerésztárat, most pedig elhunyt 9 hónapos fiauskája s egy óra mulva fiatal, 25 éves neje is kisenvedett. — Széngöz áldozatai lettek Dévényben az ottani kobánya pénztárnokának felesége és három gyermeke. — Dr. Eltes Károly kolozsvári apát plebanus meghalt. Halála nagy veszteség az erdélyi r. kath. státusra nézve. — Párba j. E hó 11-én párba jolt Tisztai Lajos az „Arad és Vidéke” szerkesztője és Avarffy Géza között, az aradi lapokban megjelent polemia miatt. A felek közül egyik sem sérült meg.

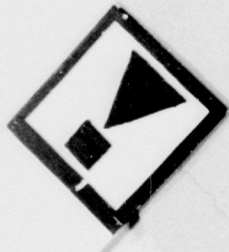
— Külföldi hírek. A nápolyi herceg, az olasz trónörökös, nem sokára keleti utra indul, melynek tartama két hónapra van szabva. — Kleopatra sirját a legilletékesebb régészek állítása szerint Egyiptomban megtalálták 25 lábnyi mélységben. A sirt még nem nyitották fel. — A kispanyol király állapota folyton javul, ereje szemmel láthatólag gyarapszik.

— Jön-jött-itt van.

Körülbelül egy hét óta folyik róla a beszéd, kávéházakban, korzón — kaszinóban (osztások között) hogy ő jön.

— Mi jön, ki jön? — kérdi egy kíváncsi — az influenza? Pálmai Ilka? vagy az influenzás Pálmai Ilka? Megütöde néznek a többiek az együgyű kérdezősködőre.

— Óh de elmaradt ön a világtól. Hát Pulszkiné jön. —

— Pulszky felesége? Minek? Talán ásatásokat akar eszközölni?
— Persze, hogy azt, régiségeket keres — és önt mint antik mumiát aligha magával nem viszi.
— Ugyan miért?
— Mert talán ön az egyedüli, aki nem tudja, hogy nemcsak öreg Pulszki van, hanem fiatal is, s ennek a felesége nemcsak Pulszkiné, hanem Márkus Emília is.
— No hát így beszéljen, akkor én is megértem.
De talán egész Debreczenben ez az ember volt aki első intrádára ki nem találta, hogy ki jön.

Mert a többi mind várta, mind beszélt róla — s ha szóba került nem volt ember, aki erősen nem állította volna, hogy legalább egyszer hallotta játszani.

— Ó én még Molnár idejében hallottam énekelni a budai szinkörben.

— Énekelni?

— Erre a csodálatos hangra, ez a másik csodálatos ember, szeretné a mondottakat visszaszólni, (társalgás képes lett ez a szó, mióta az országban olyan sűrűn használják) de már késő. Mégis feltalálja magát.
— Igen énekelni — persze felvonás között.

— Ej de csodálatos világ lehetett az mikor Márkus Emília felvonások között énekel — és ugyan hol? firtatják tovább.

— Hát az utcán — de csak úgy dúdolgatott.

— Ahá, most már elhiszünk hogy látta. Ez volt az a másik ember, aki csak énekelni hallotta.

Ezen a kettőn kívül, a többiek már tisztában voltak azzal, hogy a magyar színművészetnek milyen első rangú képviselője P. Márkus Emília. Azt a kettőt pedig vigasztalja az, hogy nemcsak pozitív, hanem negatív is lehet érdekes várt. Például azzal, hogy nem tudja ki az a Márkus Emília.

— Hanem ez a kettő is jóvá tette a hibáját. Tegnap nagy büszkén jöttek elé.

— Nézze, már meg is vettük a jegyeket, tudja kíváncsi vagyok rá, hogy változott-e mióta nem láttam. (Lám, ez is restelli, hogy nem látta!)

A művész, ki még eddig nem volt Debreczenben, s csak a híre, s valószínűleg nem a legjobb híre hallotta — egész útján a hova szállás kérdésén töprengött. Hallotta ugyan, hogy van itt egy „Bika” nevű szálloda, de azt is olvasta egyszer valamelyik pesti lap tározójában, hogy abban így vásárolnak alkalmával a vidéki urak óriási czeczókat szoktak csapni, hát félt oda menni.

Később azután felvilágosították, hogy az régen volt, most már nagyon csendes a „Bika”, hanem azért, ha előtérbe, hát szálljon a „Fehérló” ba. Ugyis az a művészek hotelje. Oda is szállt s mikor belépett abba a lakályos, szép szobába, a hová Prielle Kornélia, Blaháné, Teleki Sándor s más hébe-korba idevetődő nevezetességek szoktak szállani, a kedves művész egész meglepetve szólott:

— Nem is hittem volna, hogy itt Debreczenben ilyen otthonosan érezhesse az ember magát.

Persze Budapestben teledzékelték a fejét, hogy az a Debreczen ilyen elmaradott, olyan elmaradott város, tisztességes lakást se fog kaphatni, a színházba pedig csak akkor mennek, ha a „Varázsfátyol”-t vagy a „Lumpaczius”-t adják, s hogy „Francillon”-ban vagy „Clemenceau”-ban ne merjen lépni, mert a debreczeni puritán publikum azt meg nem nézi. S ha az emberek a kaszinóban egyszer nekiülnek a falamezőnek, nem hagyják azt abba a világ legnagyobb művésznőjének a kedvéért sem. Ilyeneket s más efféle valótlanosságokat beszéltek neki Debreczenről, melyeknek azt hiszik, éppen az ellenkezőjéről fog meggyőződhetni s látni fogja, hogy itt a művészetért lelkesedni tudó közönség van, melynek az igaz művészet megítéléséhez s méltánylásához helyes és ép érzéke van.

Az ideai farsang

Farsangi naptár.

Január 15.	Batynbál a Bikában
16.	A független kör bálja a Koronában.
18.	Iparos ifjak bálja a „
19.	Kovács bál a „
19.	E. M. K. E. bál a Bikában.
25.	Szabadelvűpárt bálja a Bikában.
25.	Acs bál a Koronában.
26.	Csizmadia segédek bálja a „
Február 1.	Kömives bál a „
2.	Iparos kör bálja a „
5.	Csizmadia mesterek bálja a „
8.	Ev. egyh. filléregylet bálja a „
8.	Örmesterek bálja a Bikában.
15.	Függetl. párt bálja Koronában.
16.	Czigánybál „

Meghívó a debreczeni iparos ifjuság önképző- és betegsegélyező egylete 1890 dik évi Január hó 18-kán szombaton a „Korona” vendéglő termében saját pénztára és betegsegélyezési alapja javára zártkörű táncvigal-

mat rendez, Belépi-díj személyenként 1 frt. Család jegy 3 személyre 2 frt. Kezdeté 8 órakor. Belépti-jegyek e meghívó előmutatása mellett előre válthatók, az egylet várad-utcai helyiségében, Huber József, Lőrincsik László és Szedlák József urak iktetésben, a vigalom napjain a pénztárnál. Felülvezetések köszönettel fogadtatnak s hírlapilag nyugtáztak. Ételek és italok kiszolgáltatásáról a jó hírű vendéglős fog gondoskodni. Zenész Magyaritestvérek zenetársulata. A rendezőség.

A debreczeni „Csokonai kör.”

— Alapszabály tervezet. —

Vége.

VI. A közgyűlés.

9. §. Rendes közgyűlés évenként egyszer, az év első negyedében tartatik, melyre minden tag külön meghívót kap. Azonban a választmány vagy 20 tag írásban beadott indítványára az elnök bármikor rendkívüli közgyűlést hívhat össze.

10. §. a) A közgyűlés titkos szavazással 3 évre választja az elnököt, alelnököt, főtíkárt, ügyészt, pénztárnokot és 30 választmányi tagot általános szótöbbséggel és évenként 3 számvizsgálót.

b) A választmány évi jelentését tárgyalja és e intézi; a felmentvény megadása felett határoz.

c) a költségeloirányzatot megállapítja.

d) a tagoknak a választmány által áttett indítványait tárgyalja.

e) a választmánytól felebezett ügyekben végleg határoz.

f) az alapszabályok módosításáról s a kör netaláni feloszlásáról határoz.

11. §. Érvényes határozat hozatalára a választmányon kívül 10 tag jelenléte kívánatik, ha ennvi tag nem jönne össze, az elnök 15 nap alatt ismét ős zehívja a közgyűlést, a mikor az — tekintet nélkül a jelenlévők számára — határozatképes.

12. §. A határozatok általános szótöbbséggel hozatnak; de az alapszabályok módosításához a jelenlévő tagok két harmadának szavazata szükséges.

VII. A választmány.

13. §. A választmányt ülése az elnök hívja össze, két havonként egyszer; azonban rendkívüli időben is összehívhatja azt az elnök, ha ezt valamelyik szakbizottság vagy általában valamely sürgős ügy kívánja.

14. §. Ha sem az elnök, sem a szakbizottságok élén álló alelnökök nem jelenhetnek meg az ülésen, a választmány esetről esetre maga választ elnököt a jelenlévő választmányi tagok közül.

15. §. Megválasztja saját keblől a két szakbizottság tagjait. A felolvasások és társas összejövetelek ideje, rendje és helyisége fölött határoz; általános ügyrendet készít; a szakosztályok jelentéseit tárgyalja; a kör pénztét kezelési s kiadásokat elrendeli; a hozzá beadott indítványokat tárgyalja, s véleménye kíséretében a közgyűlésre beterjeszti; sürgőség esetében rendkívüli közgyűlésre összehívást rendelhet; a rendes közgyűlésre évi jelentést készít, melyben a költség eloirányzatot javaslatba hozza, működéséről számot ad, s a pénztárnoknak a számvizsgálók által felülvizsgált számadását beterjeszti. Gyűléseinek jegyzőkönyvét a főtíkárt vezeti.

16. §. Érvényes határozat hozatalára az elnökön és a tisztviselőkn kívül legalább hat választmányi tag jelenléte szükséges.

17. §. A választmány harmada minden évben kilép, még pedig az első és 2-ik év végén sorolási útján, azontul pedig a benmaradtak lépnek ki. De mind a kisorsoltak, mind a kilépettek újra megválaszthatók.

VIII. A szakbizottságok.

18. §. Az irodalmi szakbizottságot a választmány 20 tagja alkotja, az első alelnökkel élén; ez rendezi a felolvasásokat, társas összejöveteleket, estélyeket, intézkedik az évkönyv szerkesztéséről s e végből évkönyv szerkesztőt választ. Működéséről a választmányi ülésnek jelentést tesz, saját ügyeinek intézésére egy titkárt választ, ki a választmányi ülésen ezen bizottság ügyeinek előadója.

19. §. A szépitési szakbizottságot a választmány 10 tagja alkotja a 2-od alelnökkel élén; saját körében mindent megtesz a szépíránti érzék fejlesztésére, e célból különösen ide vágó felolvasásokat rendez, érintkezésbe lép a városi hatósággal és más testületekkel azon célból, hogy a város, ennek utcaí és terei, üdülő és szórakozási helyei egészségügyi és szépségszeti szempontból előbbre vitessenek. Működéséről a választmánynak jelentést tesz; ügyeinek intézésére titkárt választ, ki a választmányi üléseken ezen bizottság ügyeinek előadója.

IX. Tisztviselők.

20. §. Az elnök hívja össze a közgyűléseket és a választmányi üléseket, azokban elnököl, a határozatokat kimondja s azoknak végrehajtása felett örököl.

A választmány által elrendelt kiadásokat utalványozza; sürgős esetekben a választmány utólagos jóvá hagyása mellett saját felelősségére is utalványozhat 25 frtig terjedő összeget.

A körnek törvényes képviselője, minden a kör nevében kiadott okmányt aláír, a pénztárt is koronként megvizsgálja.

21. §. Az első alelnök az irodalmi szakosztálynak elnöke, a kör elnökeinek akadályoztatása esetén azt helyettesíti.

22. §. A második alelnök a szépitési szakosztály elnöke, az első alelnök akadályoztatása esetén azt helyettesíti.

23. §. A főtíkárt a közgyűlés és a választmányi gyűlések jegyzőkönyveit, kiadványait szerkeszti és előadja, e gyűlésekre a meghívókat elkészíti, a kör iratait gondozza.

24. §. A szakosztályi titkárok működési körét ügyrendeik szerint az illető szakosztályok állapítják meg.

25. §. Az ügyész a kört jogügyi tekintetben képviseli; a jogügyi kérdésekben véleményét ad, a pénzübeli követeléseket bíróság útján behajtja.

26. §. A pénztárnok a kör pénzeit felelőség mellett kezeli, a pénzeket az utalványára beveszi és kiadja; pontos számadást vezet; a pénztár állásáról minden rendes választmányi ülésre jelentést írásban beterjeszti, végül a rendes évi közgyűlést megelőző választmányi ülésre okmányokkal felszerelt számadását beadja.

X. Feloszlás.

27. §. A kör feloszlik, ha az e végből összehívott közgyűlésen a kör összes férfi tagjainak fele megjelenni s megjelentek 2/3-ada a feloszlást kívánja. Ha azonban az első közgyűlésen a tagok kéllő számban meg nem jelennek, az elnök 15 nap mulva új közgyűlést hív össze, mely tekintet nélkül a jelenlévők számára határozat képes.

Ugyanezen közgyűlés határoz a felett is, hogy a kör vagyona minő közhasznu hasonló célra fordíttassék s a kör irattárával mi történjék.

28. §. Az esetben, ha az alapszabályokban meghatározott célt és eljárást illetőleg a kör hatáskörét meg nem tartja, a királyi kormány által, a mennyiben további működésének folytatása által az állam vagy az egyleti tagok vagyoni értéke veszélyeztetnek, haladéktalanul felüggesztesz. A felüggesztés után a rendelő szabályos vizsgálát eredményéhez képest, végleg fel is oszlattatik, vagy esetleg az alapszabályok legpontosabb megtartására különben való feloszlás terhe alatt köteleztesz.

Kelt Debreczenben, 1890 Január hó.

CSARNOK.

Debreczeni holdkórosok.

Hök-Lajos érdekes eseteket mond el a „Füvárosi Lapok” tárczarovatában a holdkóros és delejes állapotról. — Három debreczeni diákról is meg-mlékezik, — a kiken e század e ső felében egyszerre tünt fel kisebb nagyobb mértékben a holdkóros állapot: egy tizenkét éves fiún és a tizenegy éves Tattai Mihályon, különösen pedig Biró Jánoson. Adjuk e közleménynek bennünket, debreczenieket közelebről érdeklő részeit.

Tattain a delejes állapot egy párszor abban mutatkozott, hogy előlímában az iskolában képzeltet magát, miként a lezkeóra kezdetén szokták, énekel. Egyszer a szomszédjára rászólt: „Azt se tudod, hol következik?” Tattainak már sárka kelpén is mutatkozott beteg állapota. Éjjel, holdtölte felé, hosszú be szedeket tartott feke ágyában, oly magameg erő tetésével, hogy reggelre kimerültek ére magát. Ez állapot két hónapig tartott rajta, de tovább is gyöngyölködött maradt.

Biró János pedig deczembertől a következő év márciusáig vett holdkóros. Éjjel főként ágyából, eszmáit huzott, paplanát magára vette, a szobából, hol a kollegiumban lakott, ment a szokott tanterembe, de azt zárva találván, a szögletben lekaporodott, mintha lezken volna. A kíváncsiak sokasága kísérte ilyenkor. Egy eskütt diák a tanár képeben fölözöttotta Birót a napi lezke fölmondására. A felelet dicséretes volt. Folytatására szomszédját szólította föl s ekkor Biró ennek sugta a mondókát. Aztán mentek az ellenőr Karika Jánoshoz, ki utóbb kecskeméti tanár volt: „Kéljen föl: excellens lunatikust hoztunk”. Ne mondja — szólalt meg Biró, — nem vagyok én lunatikus! Karika fő kelt, gyertyát gyújtott, de félre tette, hogy szembe ne süsön. Kérdé a kísértettől: megtudna e egy algebrai földadatot fejteni? Aligha. Lediktálta neki sőtétben, de bizony azt rosszul adta össze. Pedig más alka ommal Márton József német grammatikájából Hóltinek a „Holdhoz” írt szép németversét szavalgatta, miről éber fölvel nem volt tudomása, s alig is értette.

A másik holdtölte, már 1835 elején, föl akart menni a kollegium tetejére, de oda nem eresztették, hanem a főiskola gyűléstermébe vezették, hol a város értelmiségéből sokan vártak rá. Egyik orvos nem hitt neki. Percsütvaszt oszponntett a kezére: nem érezte. Kulcsot tett a kabátja ujjába, ugy akart vele kezét fogni a kóros visszarántotta a maga kezét: jaj, vas van nála! Az orvos azonnal másik kezébe vette a kulcsot, s ugy nyujtotta felé a kulcsalan kezét: mégis nála van — mond — a vas! Az orvos ezért folyvást kétkelkedett: lám, rászédtem! De egy másik orvos, Sebök, házához vette a beteget, hogy tapasztalatokat tegyen rajta. A beteg maga mondta meg: mitől fog meggyógyulni. Néhány epep citromlevet tegyenek naponkint a felete kávájába, lovaglás, tisztos hölgyekkel társalgás. Egy leányról álmodozott, kivel eb-

ren alig pár szót váltott. Kórállapotában megmondta: most jön az atyám Mezőtúrról a Hortobágyon, engem meglátogatni. — Egyszer Tattai akart hozzá menni s ekkor fölkiáltott: „Tattai most jön a kapuban, ne bocsássák hozzá, ki nem álhatom!” Csakugyan kigyógyult a háromféle gyögyasztól melyet magának kivánt.

Midőn 1833 végén az asztalmazgatás Amerikából Európába ájtött, Tattai Mihályon már ekkor a Tisza mellett ökecskei református lelkészen, a delejes állapot különösképen mutatkozott. Mikor dolgozó szobájában könyveit közt ült, megrándult a jobbkeze s egy gyufával az előtte lévő könyvben a betűket nagy sebességgel összevissza bökkölte s végül öklével nagyot ütött a könyvre. Ez jelenté a pontot. Ekkor fogta a tollat, s a mely betűket épen kibökködt, leírta a pontig. — Így betű-bökködes, öklötés és írás fölválással eltelt néha egy negyed, néha félóra. — Mikor álmból fölébredt, látta, mit írt. E kezdetben önkéretlen mozgást utóbb önkéntessé is tudta tenni. Megtörtént, hogy a mit így a szellem sugallatából írt, a mondat szerkezetben és a helyesírásban hiba volt. Eketős hibára Tattai figyelmeztette a maga szellemét, ez pedig így vágta ki magát: „Valamin a forrás vize tisztán buzog föl a földből, én is tisztán öntöm beléd, de a benned lévő tisztán elemek nem lesznek, mint a forrás vize, zavarossá”. Írt a szellem sugallata folytán katekizmust, természettant: de biz a logika szabályait, Kant: „Kritik der reinen Vernunft”-ját egyik sem állhatná ki: mindegyik csak álom-képrázat. A katekizmus előszavának rövid foglalatja ez: Isten az emberiségnek Mózes által még mint gyermeknek, Jézus által már mint ifjunak nyilatkozott; ezután a fadalel által mint férfiak fog nyilatkozni. A természettan is a fadalelről szól.

Dobos János 1836-ban, március közepén meglátogatta Tattait Kécskén. Egy szobában háltak. Hajnalban nagy zörögve ébredtek. Azt hitték, hogy az olvadó hó omított a háztetőről. Tattai, a házi gazda, gyertyát gyujt s látják, hogy a süvegcsukor, mely az almárium tetején volt még az este, most a földön hever s ennek leeseése oko ta a söréjt. „Miska! — mondja Dobos, — kérdezted e a szellemet, hogy mi okozta ez eseményt? A szellem azt felelte: abban a pillanatban Alsó-Olaszországban nagy földrengés volt, — mely idáig elhatott. Akkor még a föld nem volt ugy, miként most, körü drótozva, sineve s csak két három hét mulva tudták meg a hírlapokból, hogy Kalabriában a nagy föld rengés miatt csakugyan házak, templomok dűledztek össze.

Mit nem adatak volna az amerikai spiritalisták ilyen médiumért, milyen ez a Tattai volt. Kécskai sz-gény ref. lelkész lévén, a világ bolondítását fő tenni nem lehet róla.

DEBRECZENI SZÍNHÁZ.

Holnap, szerdán 1890. Január 15-én,

páros szünetben

felelő hely á r a k k a l

P. Márkus Emília urnő

a budapesti nemzet színház első rangu

művésznőjének 2-dik vendég felléptéül:

Clemenceau,

(Öld meg az asszonyt.)

Színmű 5 felvonásban. Irta Dumas.

MENETREND.

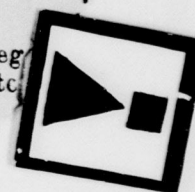
Debreczenből indul:	
B. pest — N. Várad felé	d. u. 8 ó. 27 p.
" "	d. u. 11 ó. 49 p.
" "	este 10 ó. — p.
Szatmár felé	d. u. 3 ó. 49 p.
" "	éjjel 3 ó. 37 p.
Kassa felé	reggel 6 ó. 31 p.
" "	este 7 ó. 30 p.
" m. á. v. indóh. éjjel	5 ó. 50 p.
Nánás felé:	d. u. 4 ó. — p.
" vásártér reggel	6 ó. 07 p.
" "	d. u. 4 ó. 19 p.

Debreczenbe érkezik:	
Budapestről	érik éjjel 3 ó. 06 p.
" "	d. u. 3 ó. 31 p.
" "	este 7 ó. 19 p.
Szatmárról	d. u. 11 ó. 31 p.
" "	este 9 ó. 35
Kassáról	reggel 8 ó. 6
" "	este 9
Nánásról:	vásártér reggel
" "	este
" m. á. v. indóh. reggel	7
" "	este

Felelős szerkesztő és

Vér

Főmunk

MEGHIVÁS

A „b.-ujvárosi takarékpénztár“

VI-ik

rendes közgyűlését,

folyó év február hó 2-án délelőtt 10 órakor a

nagyvendéglő nagytermében tartja, melyre a t. részvényesek ezennel meghívottnak.

B.-Ujváros 1890. Január 12-én.

Az igazgatóság.

TÁRGYSOROZAT:

1. Az 1889. évi mérleg előterjesztése.
2. Igazgatósági jelentés.
3. Felügyelő bizottság jelentése.
4. Igazgatósági és napi biztosi. napi díjjak és a felügyelő bizottság tisztelet díjainak megállapítása.
5. Két igazgatósági tag, egy felügyelő bizottsági tag 3 évre, egy felügyelő bizottsági tag 2 évre és 6 napi biztosnak 3 évre való megválasztása.

Jegyzés. A zárszámadás, ugyancsak az igazgatósági és felügyelő bizottság évi jelentése a közgyűlés előtt 8 nappal az intézet helyiségében megtekinthető.

Fényirdai jelentés.

Van szerencsém, a város és vidéke t. közönségének tudomására hozni, hogy ez év kezdetével

MATZ GUSZTÁV *urral,*

ugy a debreczeni, mint a nagykarolyi fényirdám vezetésére társaságra léptem, közös cégünk leend

Egey István és Matz Gusztáv

Műtermünkben a rendes divatozó fényképeken kívül, készítenek nagyítások is egész életnagyságig, a fényképészet legújabb vívmányai alapján, valamint színezett (Obromó) képek kifogástalan kivitelben. Főtörekvésünk leend t. megrendelőinket minden tekintetben úgy kiszolgálni, hogy eddig tapasztalt pártfogásunkat ennek utána is megtarthassuk.

Szorgalmas munkakészségünket becses figyelmükre méltatni kérjük, kiváló tisztelettel

EGEY ISTVÁN.

Közös cégünk nevében: **EGEY ISTVÁN** és **MATZ GUSZTÁV** fényképészek.

Debreczenben és Nagy-Károlyban
N.-Város-utca. Központ.

Alapított 1888-ban

WALSER FERENCZ

első magyar gép és tűzoltószerek gyára, harang és ércöntödéje
BUDAPESTEN ROTTENBILLER-UTCZA 66.

Ajánlja gyártmányát mint magyar különlegességet

kutakban és mindennemű szivattyukban

Elvállal teljes vízvezetékek berendezését városok, földbirtokosok és magánzók részére modern technikai alapon és kedvező feltételek mellett, ajánlkozik

KÖZ és MAGAN FÜRDŐK

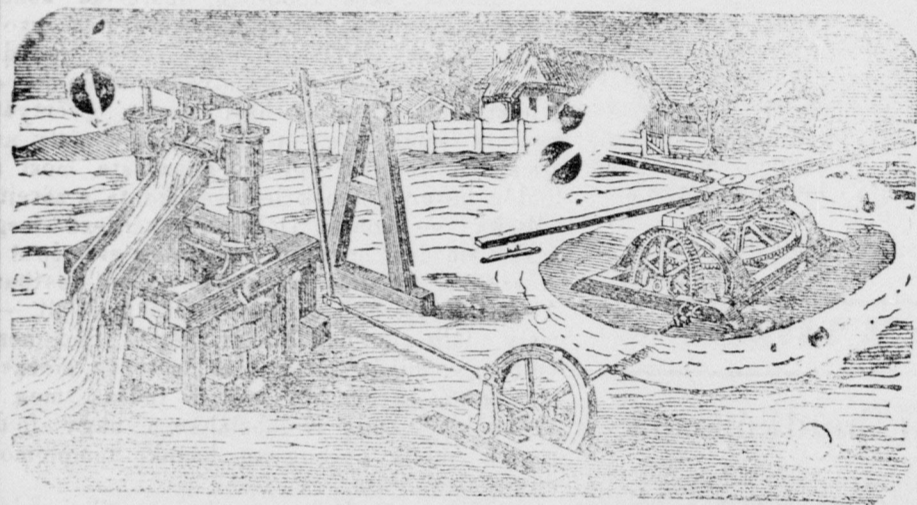
felszerelésére

szagmentes ürszékek

felállítására s minden vízművi munka gyors és pontos kivitelére.

Képes árlapok, és részletes költségtervezetek kívánatra díjmentesen küldetnek.

EGYETLEN BELFOLDI SZIVATTYU GYAR.

UJ DIVATU BETÜKKEL GAZDAGON BERENDEZETT NYOMDA DEBRECZENBEN.

A „DEBRECZENI ELLENŐR“

legújabb és legdivatosabb betűkkel
gazdagon felszerelt s három gyorsajtóval berendezett

KÖNYVNYOMDÁJA

DEBRECZENBEN SZECHENYI UTCZA SIMON-ház

ajánlkozik mindennemű nyomdai munka gyors, díszes kiállítására.

községi és gyámi rovatos ivenk, hivatalos nyomtatványok,

MINDEN ALAKBAN

ÜGYVÉDI ÉS KERESKEDELMI NYOMTATVÁNYOK

falragaszok, körlevelek, gyászjelentések, levélfejek és levélborítékok.

báli meghívók, névjegyek füzetek és könyvek

a legjutányosabb áron állittatnak ki.

VIDÉKI MEGRENDELESEK PONTOSAN TELJESITTETNEK.

Vidéki megrendelések pontosan teljesítettnek.

Vidéki megrendelések pontosan teljesítettnek.

